

	СИЛАБУС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ «ФІНАНСИ МІСЦЕВОГО САМОВРЯДУВАННЯ»
Рівень вищої освіти	Перший (бакалаврський)
Назва кафедри	Фінансів, банківської справи та страхування
Мова викладання	Українська
Керівник/автор курсу	Бондарук Таїсія Григорівна , доктор економічних наук, професор, завідувач кафедри фінансів, банківської справи та страхування
Профайл керівника курсу	http://nasoa.edu.ua/spivrobotnyky/bondaruk-tayisiya-grygorivna/
Контактна інформація керівника курсу (e-mail)	TGBondaruk@nasoa.edu.ua

ОПИС ДИСЦИПЛІНИ

Обсяг	Кредитів ECTS	Годин	За видами занять:					
			Лекцій	Практ. занять	Лабор. занять	Індив.-консульт.	Сам. підготовка	Вид підсумкового контролю
	Денна форма навчання							
	4	120	20	22			78	Залік
	Заочна форма							
	4	120	2	4			114	Залік

Опис дисципліни	Навчальна дисципліна: «Фінанси місцевого самоврядування» є вибірковою компонентою навчального плану. Як вибіркова складова, вивчення дисципліни дозволить здобувачу вищої освіти сформувати індивідуальну освітню траєкторію. Мета вивчення навчальної дисципліни полягає в формуванні теоретичних знань та практичних навичок з організації та функціонування фінансів місцевого самоврядування в межах бюджетної політики держави. Завдання вивчення навчальної дисципліни: засвоєння теоретичних основ формування й використання фінансів місцевого самоврядування; розумінні засад міжбюджетних взаємовідносин й принципів побудови місцевих бюджетів; формуванні теоретичних і практичних знань щодо методів і джерел формування доходів місцевих бюджетів та напрямів і форм фінансування видатків місцевих бюджетів; розумінні засад формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації. Формат проведення дисципліни: лекції, практичні (семінарські) заняття, самостійна робота. Здобувачі вищої освіти мають змогу отримати індивідуальні консультації.
------------------------	---

Професійні компетентності	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен знати: - місце та роль місцевих фінансів в фінансовій системі; – сфери використання місцевих фінансів; – принципи організації і структуру місцевих бюджетів; – основні етапи формування і виконання місцевих бюджетів; – порядок формування та використання фінансових ресурсів органів місцевого самоврядування в умовах децентралізації; – цілі та завдання міжбюджетних взаємовідносин; – засади бюджетного контролю на місцевому рівні.
Програмні результати навчання	У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач повинен вміти: – пояснювати закономірності у сфері фінансових відносин держави, місцевих органів влади, комунальних господарств та населення; – визначати заходи, що забезпечують використання фінансів як одного з дійових важелів економічної політики місцевих органів самоврядування; – оцінювати ефективність використання коштів місцевих бюджетів.
Тематика навчальної дисципліни	Змістовий модуль 1. Основи теорії та організації фінансів місцевого самоврядування та фінансове забезпечення органів місцевого самоврядування Тема 1. Фінанси місцевого самоврядування, їх сутність, склад і роль у розвитку економічної і соціальної інфраструктури Тема 2. Фінансова політика органів місцевого самоврядування Тема 3 Місцеві бюджети як основа фінансової бази органів місцевого самоврядування Тема 4. Формування дохідної бази місцевих бюджетів Тема 5. Фінансове вирівнювання та бюджетне регулювання Тема 6. Система видатків місцевих бюджетів Змістовий модуль 2. Управління фінансами місцевого самоврядування та фінансова діяльність підприємств місцевого господарства Тема 7. Бюджетний процес на місцевому рівні Тема 8. Управління фінансами і фінансовий контроль на місцевому рівні Тема 9. Фінансове забезпечення підприємств комунальної власності Тема 10. Фінансова діяльність житлово-експлуатаційного сектору
Методи навчання	Для досягнення навчальних цілей, розвитку особистісних якостей і професійної підготовки здобувачів освіти передбачається застосування різноманітних методів навчання, зокрема: - словесні (лекція, семінари, бесіда, розповідь); - наочні (ілюстрація, демонстрація, презентація); - практичні (збір інформації, її економічна обробка, розрахунки, графічно-схематичне зображення інформації); - репродуктивні та продуктивні (дослідницькі, пошукові, частково-пошукові); - стимулювання та мотивації навчання (пізнавальні та навчальні дискусії, імітації); - контролю і самоконтролю (усні та письмові перевірки, тестування тощо).

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни	Комп'ютери з програмним забезпеченням для виконання різних видів освітньої діяльності: Microsoft Office, Веб-браузери. Мультимедійний проектор, комп'ютер або ноутбук, використання платформи Microsoft Teams та Moodle для дистанційного навчання.
Політики навчальної дисципліни	Політика щодо академічної доброчесності. Дотримання академічної доброчесності здобувачами вищої освіти НАСОО є передумовою для ефективного опанування результатами навчання і отримання позитивної оцінки з поточного та підсумкового контролів. Складові політики академічної доброчесності регламентуються: Положенням про академічну доброчесність Національної академії статистики, обліку та аудиту, затвердженим рішенням Вченої ради НАСОО, протокол від 24 квітня 2020 р. № 8. Відповідно до Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО та Положення про академічну доброчесність у НАСОО у разі виявлення викладачем порушення студентом норм та правил академічної доброчесності, викладач зобов'язаний застосувати норми п.11.8.3 Положення про внутрішню систему забезпечення якості освіти в НАСОО, зокрема: «повторне проходження оцінювання (тест, контрольна робота, залік, іспит тощо); повторне проходження відповідного освітнього компонента (модуля) освітньої програми» Політика щодо відвідування занять. Здобувачі вищої освіти денної форми навчання зобов'язані відвідувати заняття. Поважними причинами для відсутності на заняттях є хвороба, академічна мобільність або інші випадки відсутності, які підтверджені документально. Якщо здобувач вищої освіти відсутній на заняттях з поважної причини, він презентує виконані завдання під час самостійної підготовки та відповідно до графіку консультацій викладача. Політика щодо перескладання. Здобувачі вищої освіти повинні дотримуватися термінів виконання усіх завдань, передбачених програмою навчальної дисципліни. Ліквідація академічної заборгованості та перескладання заліку проводиться після закінчення екзаменаційної сесії за окремим розкладом, складеним навчально-методичним відділом. Політика щодо оскарження результатів оцінювання. Якщо здобувач вищої освіти не згоден з оцінюванням рівня його знань він може оскаржити виставлену викладачем оцінку у встановленому порядку відповідно до Положення про організацію освітнього процесу у Національній академії статистики, обліку та аудиту, затвердженого рішенням Вченої ради НАСОО, протокол від 25 травня 2020 р. № 9.

КРИТЕРІЙ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

За результатами семестру здобувач вищої освіти отримує підсумкову оцінку за 100-бальною системою, яка розраховується як накопичена сума отриманих балів за всі види поточного, модульного та підсумкового контролю.

Умовою допуску до підсумкового контролю є набрання здобувачем вищої освіти 35 балів у сукупності за всіма темами дисципліни.

Якщо за результатами модульно-рейтингового контролю здобувач отримав сумарну кількість балів за два змістовні модулі, що не перевищує 34 бали, то здобувач вважається таким, що не виконав усі види робіт, які передбачаються навчальним планом

з дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування» і направляється на повторний курс вивчення дисципліни.

Форми контролю	Види навчальної роботи	Оцінювання
<i>Денна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	Максимум – 3 бали
	Творче завдання: виконується у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) або успішне проходження курсу на платформі Prometheus	Максимум – 20 балів
МОДУЛЬНИЙ КОНТРОЛЬ	Модульний контроль №1	Максимум – 10 балів
	Модульний контроль №2	Максимум – 10 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів
<i>Заочна форма навчання</i>		
ПОТОЧНИЙ КОНТРОЛЬ	Робота на лекціях	-
	Робота на семінарських / практичних заняттях	-
	Модульний контроль №1	Максимум – 35 балів
	Модульний контроль №2	Максимум – 35 балів
ПІДСУМКОВИЙ КОНТРОЛЬ	Залік	Максимум – 30 балів

РОЗПОДІЛ БАЛІВ, ЯКІ ОТРИМУЮТЬ ЗДОБУВАЧІ

Поточний та модульний контроль													Залік	Сума
Змістовий модуль 1							Змістовий модуль 2							
T1	T2	T3	T4	T5	T6	МКР 1	T7	T8	T9	T10	МКР 2	T3	30	100
3	3	3	3	3	3	10	3	3	3	3	10	20		

КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ РІВНЯ НАВЧАЛЬНИХ ДОСЯГНЕНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Критерії оцінювання поточного контролю

Поточний контроль проводиться викладачем на практичних заняттях протягом семестру шляхом перевірки завдань за кожною темою курсу та виконання творчого завдання у формі тез доповідей (написання та прийняття до публікації) або успішного проходження курсу на платформі Prometheus (всього 50 балів за семестр).

Засобами оцінювання та методами демонстрування результатів навчання є:

- стандартизовані тести;
- тези, статті, реферати, есе по питаннях самостійного вивчення;
- завдання розрахункового характеру;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- презентації здобувачів та виступи на наукових заходах;
- інші види творчих та групових завдань.

Практичні заняття передбачають обговорення питань теми, розгляд нормативно-правової бази, проведення дискусій з основних проблем і питань, які розглядаються на практичному занятті. Робота на практичному занятті передбачає усне та письмове опитування. Максимальна кількість балів, отримана здобувачем вищої освіти на практичному занятті становить 3 бали. Самостійна робота здобувачів вищої освіти полягає в опрацюванні проблемних теоретичних та практичних питань. Виконання самостійної роботи оцінюється під час проведення практичних занять у вигляді опитування в тому числі за питаннями, які виносяться на самостійну роботу.

Шкала оцінювання роботи здобувачів вищої освіти на практичних заняттях

Кількість балів	Критерії оцінювання
3	В повному обсязі володіє навчальним матеріалом, вільно самостійно та аргументовано його викладає під час усних виступів та письмових відповідей, глибоко та всебічно розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, використовуючи при цьому обов'язкову та додаткову літературу. Правильно вирішив усі тестові завдання.
1-2	Не в повному обсязі володіє навчальним матеріалом. Фрагментарно, поверхово (без аргументації та обґрунтування) викладає його під час усних виступів та письмових відповідей, недостатньо розкриває зміст теоретичних питань та практичних завдань, допускаючи при цьому суттєві неточності, правильно вирішив меншість тестових завдань.
0	Не володіє навчальним матеріалом та не в змозі його викласти, не розуміє змісту теоретичних питань та практичних завдань. Не вирішив жодного тестового завдання.

Творче завдання спрямоване на закріплення теоретичних знань та набуття практичних навичок з дисципліни «Фінанси місцевого самоврядування». Завдання виконується протягом опрацювання тем змістовного модуля 1 та 2.

Творче завдання з дисципліни виконується у формі написання та публікації (прийняття до публікації) тез доповідей або проходження курсу «E-data: можливості та ефективний контроль за публічними фінансами» та отримання сертифіката на платформі масових відкритих онлайн-курсів Prometheus за посиланням: <https://prometheus.org.ua/prometheus-free/e-data-control-public-finance/>

Орієнтовний перелік тем для підготовки тез доповідей (тема може коригуватися, за погодженням з викладачем):

1. Загальні проблеми фінансування освіти і науки в Україні за публічні кошти та шляхи їх вирішення.
2. Особливості децентралізації влади в сучасній Україні.
3. Приватизація підприємств і установ публічного сектору та її можливі наслідки для публічних фінансів.
4. Принципи прозорості та відкритості у діяльності органів місцевого самоврядування.
5. Проблематика міжбюджетних відносин в контексті фіскальної децентралізації.
6. Проблеми використання державного кредиту та управління державним боргом України.
7. Проблеми і шляхи удосконалення управління й обслуговуванням державного зовнішнього боргу України.

8. Фінансові проблеми охорони здоров'я, туризму та рекреаційних закладів в Україні: шляхи їх вирішення за допомогою реформування публічних фінансів.

9. Фіскальна консолідація і фіскальна децентралізація: проблеми взаємозв'язку та шляхи її вирішення.

10. Фонди соціального страхування в системі публічних фінансів.

11. Функції органів місцевого самоврядування в Україні та шляхи удосконалення їх діяльності.

Творче завдання з дисципліни оцінюється в 20 балів.

Критерії оцінювання модульного контролю

Формою модульного контролю є модульні контрольні роботи, які проводяться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюються від 0 до 10/35 балів.

Розподіл балів в межах модульних контрольних робіт

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання (денна/заочна форма)
Тестові завдання закритої форми	10 (50×0,2) / 35 (50×0,7)
Всього	10 / 35

Критерії оцінювання підсумкового контролю

Формою підсумкового контролю є диференційований залік, який проводиться у формі тестових завдань закритої форми, що формуються та виконуються в системі Moodle, та оцінюється від 0 до 30 балів.

Розподіл балів в межах підсумкового контролю

Вид завдання	Максимальна кількість балів за виконання
Тестові завдання закритої форми	30 (50×0,6)
Всього	30

Критерії оцінювання тестових завдань закритої форми

Критерії оцінювання	Кількість балів
Здобувач дав правильні відповіді на 90-100% тестових запитань	27-30
Здобувач дав правильні відповіді на 82-89% тестових запитань	23-26
Здобувач дав правильні відповіді на 74-81% тестових запитань	20-22
Здобувач дав правильні відповіді на 64-73% тестових запитань	17-19
Здобувач дав правильні відповіді на 60-63% тестових запитань	15-16
Здобувач дав правильні відповіді менше ніж на 60% тестових запитань	0-14

Шкала оцінювання знань здобувачів вищої освіти

Оцінка за національною шкалою	Оцінка в балах	Оцінка за шкалою ECTS	
Залік		Оцінка	Пояснення
<i>Зараховано</i>	90-100	A	Здобувач вищої освіти демонструє високий рівень знань навчального матеріалу в обсязі, що відповідає програмі дисципліни, достатньо реалізовує теоретичні положення дисципліни в практичних розрахунках, виконав практичні завдання відмінно або з незначною

			кількістю помилок. За час навчання при проведенні практичних занять проявив вміння самостійно вирішувати поставлені завдання, активно включатись в дискусії, може відстоювати власну позицію в питаннях та рішеннях, що розглядаються
	82-89	B	Здобувач вищої освіти демонструє гарні знання, добре володіє матеріалом, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати теоретичні положення при вирішенні практичних задач, але допускає окремі неточності. Вміє самостійно виправляти допущені помилки, кількість яких є незначною
	74-81	C	Здобувач вищої освіти в загальному добре володіє матеріалом, знає основні положення матеріалу, що відповідає програмі дисципліни, робить на їх основі аналіз можливих ситуацій та вміє застосовувати при вирішенні типових практичних завдань, але допускає окремі неточності. Помилки у відповідях та розрахунках не є системними. Знає характеристики основних положень, що мають визначальне значення при проведенні практичних занять та поясненні прийнятих рішень, в межах дисципліни, що вивчається.
	64-73	D	Здобувач вищої освіти засвоїв основний теоретичний матеріал, передбачений програмою дисципліни. При вирішенні практичних завдань допускає значну кількість недоліків і суттєвих помилок
	60-63	E	Здобувач вищої освіти має певні знання, передбачені в програмі дисципліни, володіє основними положеннями, що вивчаються на рівні, який визначається як мінімально допустимий. З використанням основних теоретичних положень, здобувач вищої освіти з труднощами пояснює правила вирішення практичних завдань дисципліни, відсутнє розуміння порядку виконання завдання та взаємозв'язків з іншими дисциплінами.
Незараховано	35-59	FX	Здобувач вищої освіти може відтворити окремі фрагменти з курсу. Незважаючи на те, що програму дисципліни здобувач вищої освіти виконав, працював він пасивно, його відповіді під час практичних робіт в більшості є неправильними, необґрунтованими. Цілісність розуміння матеріалу з дисципліни у здобувача вищої освіти відсутні. Здобувач вищої освіти має можливість повторного складання
	1-34	F	Здобувач вищої освіти повністю не виконав вимоги програми навчальної дисципліни. Його знання на підсумкових етапах навчання є фрагментарними. Обов'язковий повторний курс

ПИТАННЯ ДЛЯ ПІДСУМКОВОГО КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ

1. Сутність фінансів місцевого самоврядування.
2. Структура фінансової системи місцевого самоврядування.
3. Роль фінансів місцевого самоврядування у розвитку соціально-економічної інфраструктури.
4. Особливості функціонування фінансів місцевого самоврядування в умовах децентралізації.
5. Фінансова самостійність органів місцевого самоврядування.
6. Джерела формування фінансів місцевого самоврядування.
7. Поняття та зміст фінансової політики на місцевому рівні.
8. Цілі і завдання місцевої фінансової політики.
9. Фактори, що впливають на формування фінансової політики громад.
10. Інструменти реалізації фінансової політики місцевих органів влади.
11. Місце стратегічного планування у фінансовій політиці територіальної громади.
12. Взаємозв'язок державної та місцевої фінансової політики.
13. Поняття місцевого бюджету та його функції.
14. Принципи формування та виконання місцевих бюджетів.
15. Структура доходів і видатків місцевого бюджету.
16. Значення місцевих бюджетів у системі фінансів місцевого самоврядування.
17. Вплив бюджетної децентралізації на формування місцевих бюджетів.
18. Класифікація місцевих бюджетів.
19. Джерела формування дохідної частини місцевих бюджетів.
20. Закріплені та регулюючі доходи місцевих бюджетів.
21. Податкові надходження до місцевих бюджетів.
22. Місцеві податки та збори: склад і значення.
23. Неподаткові надходження до місцевих бюджетів.
24. Проблеми формування дохідної бази місцевих бюджетів.
25. Сутність та мета фінансового вирівнювання.
26. Методи бюджетного регулювання в системі міжбюджетних відносин.
27. Міжбюджетні трансферти: поняття та значення.
28. Види міжбюджетних трансфертів.
29. Дотації вирівнювання у системі фінансового забезпечення місцевих бюджетів.
30. Наслідки бюджетного вирівнювання для фінансової автономії громад.
31. Структура видатків місцевих бюджетів.
32. Захищені статті видатків.
33. Класифікація видатків за економічними ознаками.
34. Пріоритетні напрями видатків у соціальній сфері.
35. Ефективність використання коштів місцевого бюджету.
36. Проблеми реалізації видаткової частини місцевих бюджетів.
37. Етапи бюджетного процесу на місцевому рівні.
38. Суб'єкти бюджетного процесу в територіальних громадах.
39. Особливості складання та затвердження місцевого бюджету.
40. Участь громадськості в бюджетному процесі.
41. Організація виконання місцевого бюджету.
42. Контроль за дотриманням бюджетної процедури.
43. Поняття і складові управління місцевими фінансами.
44. Повноваження фінансових органів місцевої ради.
45. Сутність фінансового контролю в органах місцевого самоврядування.
46. Форми і методи фінансового контролю на місцевому рівні.
47. Повноваження Рахункової палати у сфері контролю місцевих фінансів.
48. Інструменти моніторингу фінансової діяльності територіальних громад.
49. Джерела фінансового забезпечення комунальних підприємств.

50. Участь місцевих бюджетів у фінансуванні підприємств комунальної власності.
51. Система контролю за фінансовою діяльністю комунальних підприємств.
52. Господарський розрахунок як основа фінансової стабільності комунальних підприємств.
53. Тарифна політика у сфері комунальних послуг.
54. Проблеми фінансового забезпечення підприємств комунальної власності.
55. Джерела фінансування житлово-комунальних послуг.
56. Організація управління фінансами житлово-комунального господарства.
57. Структура витрат у житлово-експлуатаційному секторі.
58. Форми державної підтримки житлово-комунального господарства.
59. Вплив тарифної політики на фінансову стійкість ЖКГ.
60. Напрями реформування фінансування житлово-комунального сектору.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна:

1. Бюджетний кодекс України від 8 липня 2010 р. №2456-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2456-17>
2. Волкова В. В., Волкова Н. І. Місцеві фінанси : навч. посіб. Вінниця: Донецький національний університет імені Василя Стуса, 2022. 105 с.
3. Качула С. В., Павлова Г. Є, Лисяк Л. В., Добровольська О. В., Катан Л. І. Бюджетна система (у схемах та таблицях):України: навч. посіб. Дніпро: Монолит, 2021. 332 с.
4. Луніна І. О., Бондарук Т. Г. Публічні фінанси та міжбюджетні відносини: навч. посіб. Київ: ДП «Інформ.-аналіт. агентство», 2019. 304с.
5. Податковий кодекс України від 2 грудня 2010 р. №2755-VI. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2755-17#Text>
6. Про місцеве самоврядування в Україні: Закон України від 21 травня 1997 р. № 280/97-ВР. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/280/97-%D0%B2%D1%80#Text>
7. Про публічні закупівлі: Закон України від 25 грудня 2015 р. №922-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/922-19#Text>
8. Публічні фінанси: навч. посіб. / за ред. д. е. н., професора О. П. Кириленко. Тернопіль: Вектор, 2018. 295 с.
9. Фінанси: підруч. / І. О. Лютий, С. Я. Боринець, З. С. Варналій, О. В. Любкіна, О. Д. Рожко; Київ. нац. ун-т ім. Т. Шевченка ; за ред. І. О. Лютий. 2-ге вид, допов. та перероб. Київ: ЗУНУ, 2023. 715 с.
10. Фінанси: підруч. / за ред. д.е.н., проф. А. І. Крисоватого. Тернопіль: Університетська думка, 2024. 632 с.

Допоміжна:

1. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика в умовах воєнного стану як фактор економічного розвитку територій. *Ефективна економіка*. 2022. № 12. URL: <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/872>
2. Бондарук Т. Г. Фіскальна політика України як чинник сталого розвитку територій в умовах воєнного стану. *Економічні горизонти*. 2023. № 3(25). С. 57-67. URL: <https://eh.udpu.edu.ua/article/view/286686>
3. Бондарук Т. Г., Богріновцева Л. М., Бондарук О. С. Методологічні підходи до оптимізації боргової політики України в контексті фінансової безпеки. *Статистика України*. 2025. № 1. С. 13-24. URL: <https://irb.nasoa.edu.ua/server/api/core/bitstreams/8c2222da-579e-49b1-a729-6432182b37e7/content>

4. Бондарук Т. Г., Бондарук І. С. Економічна природа організаційно-економічного механізму соціальної відповідальності бізнесу. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту*. 2020. №1-2. С. 57-64. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/4800>
5. Бондарук Т. Г., Онишко С. В. Методологічні домінанти до фінансового забезпечення регіонального розвитку в умовах післявоєнного відновлення. *Науковий вісник Національної академії статистики, обліку та аудиту. Спеціальний випуск*. 2024. С.5-17. URL: <https://ir.nasoa.edu.ua/items/40c2810a-d261-48a8-b919-604e3d77c3df/full>
6. Бондарук Т. Фіскальна політика поствоєнного економічного відновлення та її вплив на розвиток економіки територій. *Економічні горизонти*. 2024. №2-3(28). С. 179–189. [https://doi.org/10.31499/2616-5236.3\(28\).2024.309548](https://doi.org/10.31499/2616-5236.3(28).2024.309548)
7. Бондарук Т. Г. Бондарук І. С. Формування і оцінювання фіскального простору місцевих бюджетів. *Moderní aspekty vědy: XI. Díl mezinárodní kolektivní monografie*. Česká republika: Mezinárodní Ekonomický Institut s.r.o., 2021. S. 356-371. URL: <http://perspectives.pp.ua/public/site/mono/monography-11.pdf>
8. Бондарук Т. Г. Фінансова стійкість місцевих бюджетів у довгостроковій перспективі. *Стійкість державних фінансів України у довгостроковій перспективі*: кол. моногр. / Луніна І.О., Білоусова О.С., Твердохлібова Д.В. та ін. ; за ред. д.е.н., І.О. Луніної; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. С. 42-77. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/333.pdf>
9. Бондарук Т., Чеховська М., Бондарук О. Економічна безпека України під час військових дій: виклики та шляхи протидії. *Економічні горизонти*. 2024. №1(27). С. 129–141. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(27\).2024.299201](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(27).2024.299201)
10. Бондарук Т.Г. Місцеві бюджети у контексті вирішення завдань воєнного часу та забезпечення відновлення економіки територій. *Ефективна економіка*. 2024. № 10. <https://www.nayka.com.ua/index.php/ee/article/view/4821>
11. Бондарук Т.Г. Проблеми та перспективи оцінки фіскального простору місцевих бюджетів в умовах децентралізації. *Ринок праці та зайнятість населення*. 2020. № 1(61). С. 55-64.
12. Бондарук Т.Г. Проблеми формування фіскальної політики економічного розвитку територій в умовах воєнного стану. *Інноваційно-інвестиційний механізм забезпечення конкурентно-спроможності країни*: кол. моногр. / за заг. ред. О. Л. Гальцової. Львів-Торунь : Ліга-Прес, 2022. С. 5-21. URL: https://library.nlu.edu.ua/images/POLN_TEXT/SENMK/IIMZKK.pdf
13. Бондарук Т.Г. Точки зростання та їх роль у забезпеченні стійкого економічного розвитку територій. *Економіка та суспільство*. 2021. № 28. URL: <https://economyandsociety.in.ua/index.php/journal/article/view/532>
14. Бондарук Т.Г., Богріновцева Л.М. Роль ринку цінних паперів як джерела фінансування державного боргу. *Інтернаука. Серія: Економічні науки*. 2023. №7. URL: <https://www.inter-nauka.com/uploads/public/16905405619086.pdf>
15. Луніна І.О., Скрипниченко М.І., Бондарук Т.Г., Степанова О.В., Твердохлібова Д.В., Кваша Т.К., Назукова Н.М. Інструментарій та сценарні оцінки стійкості державних фінансів. *Макроекономічна збалансованість для забезпечення стійкості державних фінансів та економічного зростання в Україні*: кол. моногр. / за ред. д-ра екон. наук, чл.-кор. НАН України М.І. Скрипниченко; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». Київ, 2020. С. 206-273. URL: <http://ief.org.ua/docs/mg/327.pdf>
16. Ніколаєва О. М., Маглаперідзе А. С. Місцеві фінанси : навч. посіб. Київ : «Центр учбової літератури», 2019. 354 с.
17. Онишко С.В., Бондарук Т.Г. Методологічні домінанти дослідження фінансової поведінки в умовах парадигмальних змін у фінансових відносинах. *Ефективна економіка*. 2025. №3. URL: <https://doi.org/10.32702/2307-2105.2025.3.2>

18. Про ринки капіталу та організовані товарні ринки : Закон України від 23 лютого 2006 р. №3480-IV. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/3480-15#Text>
19. Про фінансові послуги та фінансові компанії : Закон України від 14 грудня 2021 р. №1953- IX. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1953-20#Text>
20. Стратегія розвитку фінансового сектору України. 2023. 54 с. URL: https://bank.gov.ua/admin_uploads/article/Strategy_finsector_NBU.pdf?v=4
21. Фінанси: навч. посіб.: експрес курс / Волохова І. С., Шикіна Н. А., Волкова О. Г. та ін.; за заг. ред. Волохової І. С. Харків: Видавництво «ПромАрт», 2018. 262 с.
22. Фінанси: підручн. / за ред. І. О Лютого. Київ : Ліра-К. 2021. 728 с.
23. Ярошевич Н.Б., Кондрат І.Ю., Ливдар М.В. Фінанси: навч. посіб. / Львів: Видавництво «Простір М», 2018. 298 с.
24. Bondaruk T. Fiscal space of local budgets and economic growth. *Polish journal of science*. 2021. Vol. 2. №45. Pp. 34-38. URL: <https://www.calameo.com/read/00598514203a5ee75144f>
25. Bondaruk T., Medynska T., Nikonenko U., Melnychuk I., Loboda N. Fiscal policy as a guarantee of sustainable development under military conditions. *International Journal of Sustainable Development and Planning*. 2023 Vol. 18. № 4. Pp. 1097-1102. URL: <https://doi.org/10.18280/ijstdp.180412>; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).
26. Bondaruk T., Momotiuk L., Zaichko I. Budgetary policy of Ukraine in time of challenges and its impact on financial security. *Statistics in transition new series and Statistics of Ukraine. Joint Special Issue: A New Role for Statistics*. 2023. Vol. 23. № 5. Pp. 185-208. URL: <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).
27. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S. Conceptual foundations of the development of business social responsibility in Ukraine. *Economies' Horizons*. 2020. № 1(12). С. 26-32. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.1\(12\).2020.205285](https://doi.org/10.31499/2616-5236.1(12).2020.205285)
28. Bondaruk T. H., Bondaruk I. S., Dubyna M. V. Financial sustainability as a factor of forming fiscal space of local budgets. *Economies' Horizons*. 2020. № 2(13). С. 4-16. URL: [https://doi.org/10.31499/2616-5236.2\(13\).2020.205286](https://doi.org/10.31499/2616-5236.2(13).2020.205286)
29. Bondaruk, T. H., Momotiuk, L. Ye., Bondaruk, O. S. Budget Security as Factor of Economic Development of the State. *Statystyka Ukrainy - Statistics of Ukraine*. 2020. №2-3. Pp. 40-47. URL: <http://194.44.12.92:8080/jspui/handle/123456789/5369>
30. Osaulenko O., Bondaruk T., Momotiuk L. Ukraine's State Regulation of the Economic Development of Territories in the Context of Budgetary Decentralisation. *Statistics in Transition new series*, September 2020. Vol. 21. №3. Pp. 129-148. DOI 10.21307/stattrans-2020-048. URL: https://cejsh.icm.edu.pl/cejsh/element/bwmeta1.element.ojs-doi-10_21307_stattrans-2020-048; <https://www.scopus.com/authid/detail.uri?authorId=57219844998> (Scopus).

Інформаційні ресурси в Інтернеті:

1. Офіційний портал Верховної Ради України. URL: <https://www.rada.gov.ua/>.
2. Офіційний сайт Державної аудиторської служби України. URL: <https://dasu.gov.ua/>
3. Офіційний сайт Державної казначейської служби України. URL: <https://www.treasury.gov.ua/>
4. Офіційний сайт Державної податкової служби. URL: <https://tax.gov.ua/>
5. Офіційний сайт Державної служби зайнятості. URL: <https://www.dcz.gov.ua/>
6. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua/>.
7. Офіційний сайт електронної системи публічних закупівель Prozorro. URL: <https://prozorro.gov.ua/>
8. Офіційний сайт Комітету Верховної Ради України з питань бюджету. URL: <http://budget.rada.gov.ua/>.

9. Офіційний сайт Міністерства економіки України. URL: <http://www.me.gov.ua/>.
10. Офіційний сайт Міністерства розвитку громад, територій та інфраструктури України. URL: <http://www.minregion.gov.ua>.
11. Офіційний сайт Міністерства соціальної політики України. URL: <https://www.msp.gov.ua/>
12. Офіційний сайт Міністерства фінансів України. URL: <https://mof.gov.ua/>
13. Офіційний сайт Національного банку України. URL: <http://www.bank.gov.ua>
14. Офіційний сайт Національної комісії з цінних паперів та фондового ринку. URL: <http://www.nssmc.gov.ua>.
15. Офіційний сайт Пенсійного фонду України. URL: <https://www.pfu.gov.ua/>
16. Офіційний сайт Рахункової палати. URL: <http://rp.gov.ua/home/>

Розглянуто та затверджено на засіданні кафедри фінансів, банківської справи та страхування, протокол №14 від 10 червня 2025р.